

Tilläggsbudget till statsbudgeten 2009

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 21 april 2009 beslutat att bereda miljö- och jordbruksutskottet tillfälle att yttra sig över vårtilläggsbudget till statsbudgeten för 2009 (prop. 2008/09:99) samt de motioner som kan komma att väckas, allt i de delar som berör utskottets beredningsområde. Miljö- och jordbruksutskottet behandlar i yttrandet de förslag i propositionen som avser tilläggsbudget för utgiftsområdena 20 Allmän miljö- och naturvård och 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar. I anslutning till yttrandet behandlas 2 motionsyrkanden (s, mp).

Utskottets överväganden

Propositionen

I propositionen föreslås under utgiftsområde 20 att anslag 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden minskas med 15 000 000 kr för att bidra till finansieringen av det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslag 4:1 Regeringskansliet m.m. (6 000 000 kr) och det under aktuellt utgiftsområde uppförda anslag 1:7 Internationellt miljösamarbete (9 000 000 kr).

För att täcka ökade kostnader med anledning av valutakursförändringar avseende medlemsavgiften till Internationella atomenergiorganet (IAEA) föreslås att sistnämnda anslag ökas med sammanlagt 11 000 000 kr. För finansiering av ökningen minskas även anslag 1:2 Miljöövervakning m.m. med 2 000 000 kr.

Regeringen föreslår vidare att den bemyndigas att under 2009 för anslag 1:10 Klimatanpassning ingå ekonomiska förpliktelser som medför behov av framtida anslag på högst 100 000 000 kr under perioden 2010–2011. Allt för att skapa goda förutsättningar för planering, upphandling och genomförande av projekt.

I propositionen föreslås under utgiftsområde 23 att anslag 1:1 Skogsstyrelsen ökas med 2 000 000 kr och att anslag 1:9 Statens jordbruksverk minskas med 2 000 000 kr. Regeringen bedömer att Skogsstyrelsen har behov av en tillfällig förstärkning av anslaget för att kunna genomföra vissa uppdrag i den takt som regeringen önskar. Finansiering sker genom att anslag 1:9 Statens jordbruksverk minskas med motsvarande belopp.

I statsbudgeten för innevarande år finns under anslag 1:7 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar uppfört ett ramanslag på 150 349 000 kr. Enligt regeringen har kostnaderna för ersättning för sjukdomsbekämpning under våren 2009 varit betydligt högre än beräknat, särskilt beroende på utbrott av sjukdomarna blåtunga och salmonella. Anslaget bör därför ökas med 66 000 000 kr. Bidrag till finansiering sker genom att anslagen 1:23 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur och 1:29 Sveriges lantbruksuniversitet minskas med 10 000 000 respektive 7 000 000 kr. Bidrag till finansiering sker även genom att det under utgiftsområde 1 uppförda anslag 3:1 Sametinget minskas med 5 000 000 kr.

Under anslag 1:13 Räntekostnader för förskottade gårdsstöd m.m. finns i statsbudgeten för innevarande år uppfört ett ramanslag på 75 472 000 kr. Anslaget får även användas för eventuella räntekostnader, rättegångskostnader, revisions- och kontrollkostnader samt skadestånd förknippade med Jordbruksverkets inbetalningar av avgifter till Europeiska gemenskapen. Jordbruksverket tar årligen in produktionsavgifter för socker från det svenska sockerföretaget Danisco. Avgifterna betalas sedan in till EU-kommissionen. Avgifternas storlek fastställdes på grundval av kommis-

sionens förordning 1775/2004 fram t.o.m. regleringsår 2005/06. En dom i EG-domstolen har ogiltigförklarat kommissionens förordning. Jordbruksverket har av domstol ålagts att återbetala felaktigt uttagna produktionsavgifter, ränta samt Daniscos rättegångskostnader. Vidare har EU-kommissionen beslutat att Sverige ska betala 126 600 000 kr på grund av felaktigt utbetalda djurbidrag under stödåren 2002–2004. Tillgängliga medel på anslag 1:13 Räntekostnader för förskotterade gårdsstöd m.m. är inte tillräckliga för att detta belopp ska kunna betalas. Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 51 000 000 kr. Finansiering sker genom att anslag 1:23 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur minskas med motsvarande belopp. Vidare föreslås att anslaget även ska få användas för eventuella räntekostnader, rättegångskostnader, revisions- och kontrollkostnader samt skadestånd förknippade med Jordbruksverkets inbetalningar av avgifter till Europeiska gemenskapen.

I statsbudgeten för innevarande år finns under anslag 1:21 Konkurrens-kraftig livsmedelssektor uppfört ett ramanslag på 43 980 000 kr. Vidare har regeringen ett bemyndigande att under 2009 besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtagande medför behov av framtida anslag på högst 6 000 000 kr under 2010. I propositionen föreslås att regeringen bemyndigas att under 2009 för anslaget får besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 17 000 000 kr under 2010. Anledningen härtill är att en del av de under 2009 beslutade bidragen till innovation, utveckling och högre kompetens i livsmedelssektorn inte kommer att kunna betalas ut under 2009. Detta beror bl.a. på att Jordbruksverket under 2008 inväntade beslut från EU-kommissionen om att programmen var stödberättigande. Detta beslut fattades senare än beräknat. De flesta beviljade projekt har av den anledningen inte kunnat erhålla beslutade medel. Eftersom Jordbruksverket ska behandla ansökningarna i den ordning de kommit in, kommer en del av de stödansökningar som beviljades 2009 inte att föranleda någon utbetalning förrän under 2010. Enligt regeringen har medlemsavgiften till Förenta nationernas livsmedels- och jordbruksorganisation ökat till följd av dels en avgiftshöjning, dels valutakursförändringar. Regeringen bedömer att anslagna medel är otillräckliga. Anslag 1:22 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m. föreslås därför ökas med 13 000 000 kr. Finansiering sker genom att anslagen 1:14 Fiskeriverket och 1:23 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur minskas med 3 000 000 respektive 10 000 000 kr.

I propositionen föreslås slutligen att riksdagen godkänner att staten säljer en del av fastigheten Uppsala Ultuna 2:1 i Uppsala kommun samt bemyndigas att besluta om att överskottet från försäljning av viss fast egendom som förvaltas av Sveriges lantbruksuniversitet får investeras i anläggningen till ett värde om högst 100 000 000 kr.

Motionerna

Motionärerna bakom partimotion Fi21 (s) yrkande 5 delvis säger nej till regeringens förslag om ökade resurser till Regeringskansliet, och således även till att flytta 6 000 000 kr från anslag 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden för att finansiera denna ökning. Dessa miljoner behövs för att sanera och återställa förorenade områden i Sverige. Enligt partimotion Fi22 (mp) delvis är informationen från miljöövervakningen av central betydelse för att följa upp utvecklingen av miljötillståndet. Den är därmed också en viktig del av underlaget för beslut om åtgärder. Motionärerna ser inga möjligheter att minska anslag 1:2 Miljöövervakning. Vidare framhålls att nuvarande takt i arbetet med sanering av förorenade områden inte räcker för att nå miljömålen. Regeringen föreslår i tilläggsbudgeten ännu en neddragning för att finansiera andra verksamheter. Regeringens ständiga förändringar av anslaget för sanering av förorenade områden är mycket problematiskt och skapar mycket dåliga planeringsförutsättningar för kommuner och privata aktörer som jobbar med sanering.

Utöver dåliga planeringsförutsättningar står delar av saneringsarbetet dessutom stilla på grund av en förväntad förordningsändring gällande kommunernas medfinansieringsansvar. Detta är särskilt allvarligt i ett läge där kommunernas ansträngda ekonomiska situation gör att gällande prioriteringar ses över. Miljöpartiet menar att regeringen genast bör åtgärda detta genom att sluta justera i anslaget och ge ett tydligt besked om medfinansieringsfrågan. Regeringens förslag om en minskning av anslaget med 15 miljoner kronor avvisas.

Utskottets ställningstagande

När det gäller regeringens förslag inom utgiftsområde 20 vill utskottet anföra följande. I statsbudgeten för innevarande år finns under anslag 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden uppfört ett ramanslag på 539 973 000 kr. Som framgår av propositionen behöver det under utgiftsområde 1 uppförda anslag 4:1 Regeringskansliet m.m. och det under utgiftsområde 20 uppförda anslag 1:7 Internationellt miljösamarbete förstärkas med 6 000 000 respektive 9 000 000 kr. För att bidra till finansieringen av dessa anslag bör, som regeringen föreslår, anslag 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden minskas med 15 000 000 kr. Som framgår av propositionen har kostnaden med anledning av valutakursförändringar avseende medlemsavgiften till Internationella atomenergiorganet (IAEA) ökat. För att täcka denna kostnad bör anslag 1:7 Internationellt miljösamarbete ökas med 11 000 000 kr. Utöver vad som redovisats ovan bör denna ökning finansieras genom att anslag 1:2 Miljöövervakning m.m. minskas med 2 000 000 kr. Under anslag 1:10 Klimatanpassning finns i statsbudgeten för innevarande år uppfört ett ramanslag på 100 000 000 kr. Något bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser har inte lämnats. Som regeringen anför är det nödvändigt att Lantmäteriet och Statens geo-

tekniska institut kan fatta beslut som medför behov av framtida anslag. Besluten avser upphandlingar för den nationella markmodellen (höjddatabasen) respektive upphandlingar i samband med kartläggning av skredförutsättningar i Göta älv-dalen. Härigenom skapas goda förutsättningar för planering, upphandling och genomförande av projekt. Regeringen bör således bemyndigas att under 2009 för anslag 1:10 Klimatanpassning ingå ekonomiska förpliktelser som medför behov av framtida anslag på högst 100 000 000 kr under perioden 2010–2011.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens samtliga förslag under utgiftsområde 20. Därmed avstyrks motionerna Fi21 (s) yrkande 5 delvis och Fi22 (mp) delvis.

När det gäller regeringens förslag inom utgiftsområde 23 vill utskottet anföra följande. Som regeringen redovisar har Skogsstyrelsen i propositionen En skogspolitik i takt med tiden (prop. 2007/08:108) givits ett stort antal uppdrag. Med anledning härav bedömer regeringen att Skogsstyrelsen har behov av en tillfällig förstärkning av anslaget för att kunna genomföra uppdragen i den takt som regeringen önskar. Uppdragen utgör underlag för att bl.a. minska den administrativa bördan för skogsägare så att de lättare kan bruka och förvalta sin skog samt för att uppnå regeringens klimatomål. Mot bakgrund av det anförda anser utskottet i likhet med regeringen att anslag 1:1 Skogsstyrelsen bör ökas med 2 000 000 kr. Finansiering får ske genom att anslag 1:9 Statens jordbruksverk minskas med motsvarande belopp.

Som regeringen föreslår bör anslag 1:7 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar ökas med 66 000 000 kr. För finansieringen får anslag 1:23 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur minskas med 10 000 000 kr och anslag 1:29 Sveriges lantbruksuniversitet minskas med 7 000 000 kr. Bidrag till finansiering får även ske genom att det under utgiftsområde 1 uppförda anslag 3:1 Sametinget minskas med 5 000 000 kr. I likhet med regeringen lägger utskottet stor vikt vid att det generellt sett goda djurhälsoläget i Sverige vidmakthålls. Vid utbrott av djursjukdomar är det viktigt att sjukdomsspridningen kan begränsas genom snabba ingripanden. Kostnaderna för ersättning för sjukdomsbekämpning enligt epizootilagen (1999:657) och zoonoslagen (1999:658) varierar mellan åren beroende på antalet sjukdomsfall. Som framhålls i propositionen har kostnaderna under våren 2009 varit betydligt högre än beräknat, särskilt beroende på utbrott av sjukdomarna blåtunga och salmonella. Anslaget bör således ökas i enlighet med regeringens förslag.

I statsbudgeten för innevarande år finns under anslag 1:13 Räntekostnader för förskottade gårdsstöd m.m. uppfört ett ramanslag på 75 472 000 kr. Som framgår av propositionen tar Jordbruksverket årligen in produktionsavgifter för socker från det svenska sockerföretaget Danisco. Avgifterna betalas sedan in till EU-kommissionen. Avgifternas storlek fastställdes på grundval av kommissionens förordning 1775/2004 fram t.o.m. regleringsår 2005/06. En dom i EG-domstolen har ogiltigförklarat kommis-

sionens förordning. Jordbruksverket har av domstol ålagts att återbetala felaktigt uttagna produktionsavgifter, ränta samt Daniscos rättegångskostnader. Den föreslagna ändringen av ändamålet för anslag 1:13 Räntekostnader för förskotterade gårdsstöd m.m. avser att möjliggöra ett användande av anslaget för att täcka ränte- och rättegångskostnaderna. Vidare framgår av propositionen att EU-kommissionen har beslutat att Sverige ska betala 126 600 000 kr på grund av felaktigt utbetalda djurbidrag under stödåren 2002–2004. Tillgängliga medel på anslag 1:13 Räntekostnader för förskotterade gårdsstöd m.m. är inte tillräckliga för att detta belopp ska kunna betalas. Som regeringen föreslår bör mot bakgrund av det anförda anslag 1:13 Räntekostnader för förskotterade gårdsstöd m.m. ökas med 51 000 000 kr. Vidare bör anslaget även få användas för eventuella räntekostnader, rättegångskostnader, revisions- och kontrollkostnader samt skadestånd förknippade med Jordbruksverkets inbetalningar av avgifter till Europeiska gemenskapen. Finansiering sker genom att anslag 1:23 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur minskas med motsvarande belopp.

Under anslag 1:21 Konkurrenskraftig livsmedelssektor finns i statsbudgeten för innevarande år uppfört ett ramanslag på 43 980 000 kr. Vidare har regeringen ett bemyndigande att under 2009 besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 6 000 000 kr under 2010. Under 2009 fattas flera beslut om bidrag till innovation, utveckling och högre kompetens i livsmedelssektorn. Som redovisas i propositionen finns skäl till att medlen inte kommer att kunna betalas ut under 2009. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2009 för anslag 1:21 Konkurrenskraftig livsmedelssektor besluta om bidrag som inklusive tidigare åtagande medför behov av framtida anslag på högst 17 000 000 kr under 2010. Enligt propositionen har medlemsavgiften till Förenta nationernas livsmedels- och jordbruksorganisation ökat till följd av dels en avgiftshöjning, dels valutakursförändringar och anslagna medel är otillräckliga. I likhet med regeringen anser utskottet därför att anslag 1:22 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m. bör ökas med 13 000 000 kr. Höjningen får finansieras genom att anslag 1:14 Fiskeriverket minskas med 3 000 000 kr och anslag 1:23 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur minskas med 10 000 000 kr.

Som framgår av propositionen bedöms en del av fastigheten Uppsala Ultuna 2:1, som förvaltas av Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), inte behövas i statens verksamhet, och något särskilt skäl för att denna del av fastigheten fortfarande ska ägas av staten finns inte. Då värdet på marken bedöms överstiga 50 000 000 kr krävs enligt 25 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten att riksdagen godkänner försäljningen. Enligt utskottets mening bör riksdagen godkänna att staten säljer en del av fastigheten Uppsala Ultuna 2:1 i Uppsala kommun.

SLU har det nationella ansvaret för akademisk undervisning och forskning kring lantbrukets djur. Som framgår av propositionen har regeringen beslutat att SLU får investera i nya djurstallar för forsknings- och undervis-

ningsändamål. En ny anläggning med gemensamma stallar för de skilda djurslagen innebär på sikt en kostnadsbesparing genom att förutsättningar skapas för en mer effektiv organisation och ett mer effektivt utnyttjande av såväl teknisk personal som stallpersonal. En ny anläggning innebär också att SLU får en anläggning som är byggd för och anpassad efter gällande djurskydds- och arbetsmiljölågstiftning. Investeringen i den aktuella anläggningen uppgår till ca 300 000 000 kr. Regeringen bör medges undantag från huvudregeln i lagen (1996:1059) om statsbudgeten och bemyndigas att investera överskottet från försäljning av fast egendom i anläggningen till ett värde om högst 100 000 000 kr.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens samtliga förslag under utgiftsområde 23.

Stockholm den 14 maj 2009

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Anders Ygeman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders Ygeman (s), Claes Västerteg (c), Ola Sundell (m), Bo Bernhardsson (s), Sofia Arkelsten (m), Jan-Olof Larsson (s), Rune Wikström (m), Wiwi-Anne Johansson (v), Helén Pettersson i Umeå (s), Tina Ehn (mp), Staffan Appelros (m), Aleksander Gabelic (s), Eva Selin Lindgren (c), Sven Yngve Persson (m), Liza-Maria Norlin (kd) och Lars Tysklind (fp).

Avvikande meningar

1. Tilläggsbudget för 2009 (s)

Anders Ygeman (s), Bo Bernhardsson (s), Jan-Olof Larsson (s), Helén Pettersson i Umeå (s) och Aleksander Gabelic (s) anför:

Vi säger nej till regeringens förslag om ökade resurser till Regeringskansliet, och således även till att flytta 6 000 000 kr från anslag 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden för att finansiera denna ökning. Dessa miljoner behövs för att sanera och återställa förorenade områden i Sverige. Det anförda innebär att partimotion Fi21 (s) yrkande 5 bör bifallas i berörd del.

2. Tilläggsbudget för 2009 (mp)

Tina Ehn (mp) anför:

Informationen från miljöövervakningen är av central betydelse för att följa upp utvecklingen av miljötillståndet. Den är därmed också en viktig del av underlaget för beslut om åtgärder. Vi ser inga möjligheter att minska anslag 1:2 Miljöövervakning. Vidare bör uppmärksammas att nuvarande takt i arbetet med sanering av förorenade områden inte räcker för att nå miljömålen. Regeringen föreslår nu i tilläggsbudgeten ännu en neddragning för att finansiera andra verksamheter. Regeringens ständiga förändringar av anslaget för sanering av förorenade områden är mycket problematiskt och skapar mycket dåliga planeringsförutsättningar för kommuner och privata aktörer som jobbar med sanering. Utöver dåliga planeringsförutsättningar står delar av saneringsarbetet dessutom stilla på grund av en förväntad förordningsändring gällande kommunernas medfinansieringsansvar. Detta är särskilt allvarligt i ett läge där kommunernas ansträngda ekonomiska situation gör att gällande prioriteringar ses över. Miljöpartiet menar att regeringen genast bör åtgärda detta genom att sluta justera i anslaget och ge ett tydligt besked i medfinansieringsfrågan. Regeringens förslag om en minskning av anslaget med 15 000 000 kr avvisas. Det anförda innebär att partimotion Fi22 (mp) bör bifallas i berörd del.